

Tisková zpráva

Čestné oborové medaile získají čtyři význační vědci

Ocenění Akademie věd převezme zakladatel české ekologické školy, autorka nového typu mikroskopů, nestor české taxonomie rostlin a přední fyziolog kardiovaskulárního systému

Praha 1. července 2019

Předsedkyně Eva Zažímalová předá v pondělí 1. července čestné oborové medaile čtveřici vynikajících vědeckých osobností. Oborovou medaili G. J. Mendela za zásluhy v biologických vědách převezmou ekolog Marcel Rejmánek a biolog Jan Kirschner. Čestnou oborovou medaili Františka Křížíka za zásluhy v oblasti technických věd a za realizaci výsledků vědeckého výzkumu obdrží Ilona Müllerová. Fyziolog František Kolář bude oceněn Čestnou oborovou medailí Jana Evangelisty Purkyně za zásluhy v biomedicínských vědách.

RNDr. Marcel Rejmánek (nar. 1946) je klíčovou osobností mezi českými ekology. To, že Česká republika obsazuje přední místa na světě v počtu publikací v rostlinné ekologii, je i jeho zásluha. Většina autorů těchto publikací jsou totiž buď Rejmánkovi žáci, nebo badatelé jeho působením ovlivnění.

Jméno Marcela Rejmánka je nejvíce spojeno s ekologií invazí. Zde jako jeden z úplně prvních použil kvantitativní komparativní přístup k dávné otázce invazní ekologie, totiž predikci invazního potenciálu cizorodých druhů.

V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století, v době normalizační stagnace, dr. Rejmánek na katedře botaniky UK v Praze a v Entomologickém ústavu v Českých Budějovicích vytvořil ostrůvky svobodného a kritického myšlení, diskuse a důkladného studia moderní kvantitativní ekologie. České vědce, jejichž nadšení pro tento interdisciplinární obor probudil, pak podporoval i z Kalifornské univerzity v Davisu, kam v druhé polovině osmdesátých let odešel.

Ing. Ilona Müllerová, DrSc. (nar. 1954) je dlouhodobou pracovnící Ústavu přístrojové techniky AV ČR, kde nyní působí v druhém funkčním období jako ředitelka. Na vývojových pracích se zde podílela již po dobu svého studia na Vysokém učení technickém v Brně. Poté se zabývala návrhem a realizací elektronických obvodů pro elektronově optické systémy elektronových mikroskopů.

Počátkem 90. let 20. století vytvořila Ilona Müllerová koncepci zcela nového nekonvenčního principu v elektronové mikroskopii: zobrazování tzv. pomalými elektrony. Tato metoda má řadu unikátních výhod – zejména, ale nejen pro uživatele z oblasti medicíny a věd o živé přírodě. Nový

Tisková zpráva

typ mikroskopu vyvinutý dr. Müllerovou se postupně prosadil u všech předních světových výrobců elektronových mikroskopů. Dnes je standardní součástí jejich nabídky.

Pro technickou disciplínu, které se Ilona Müllerová dlouhodobě věnuje, je významná i její patentová činnost.

Doc. RNDr. Jan Kirschner, CSc. (nar. 1955) je jedním z čelných představitelů české taxonomické školy. Jeho hluboký zájem o rostliny z čeledi sítinovitých, který se datuje již od diplomové práce, se později rozvinul ve vedení širokého mezinárodního kolektivu při zpracování čeledi pro dílo *Flora of the World*, publikované ve třech dílech v letech 2002–2003.

Druhým okruhem rostlin, kterému se Jan Kirschner – ve spolupráci s Janem Štěpánkem – věnuje, jsou pampelišky (*Taraxacum*), a to včetně skupin např. z Kavkazu, Himálají, Střední Asie či z Číny. Otisk jejich bádání, ať už z terénu, herbáře, nebo jako výsledky kultivací a experimentů, je součástí většiny moderních flór či klíčů v Eurasii.

Jan Kirschner se podílel i na zpracování celé řady rodů v *Květeně ČR* a v *Klíči ke květeně ČR*. Plně využil metodický průlom v taxonomii, který přišel s nástupem karyologie, numerických přístupů při zpracování dat, izozymů či molekulárních přístupů založených na studiu DNA.

V Botanickém ústavu AV ČR pracuje Jan Kirschner od roku 1979. V letech 2003 až 2012 byl jeho ředitelem.

Prof. RNDr. František Kolář, CSc. (nar. 1952) je předním odborníkem v oblasti fyziologie a patofyziologie kardiovaskulárního systému. Po nástupu do Fyziologického ústavu AV ČR, od něž v loňském roce uplynulo 35 let, se intenzivně zabýval zejména vývojevou kardiologií a jeho práce významně pomohly charakterizovat úlohu humorální regulace v časném postnatálním vývoji vápníkové homeostázy a kontraktilní funkce srdce.

Prof. Kolář absolvoval četné dlouhodobé stáže v Kanadě, Skotsku a Belgii. V posledních desetiletích se zabývá především molekulárními mechanismy, které podmiňují odolnost chronicky hypoxického srdce k poškození vyvolanému akutní okluzí koronární arterie.

Od roku 2005 je František Kolář vedoucím oddělení Vývojové kardiologie FGÚ AV ČR. Dlouhodobě také působil a působí v odborných společnostech na mezinárodní úrovni (ISHR, IACS). Od r. 2006 je editorem kardiovaskulární sekce prestižního časopisu *Acta Physiologica* a členem redakčních rad *Experimental Biology and Medicine* a *Physiological Research*.

Tisková zpráva

Web ÚPT AV ČR:

Nadpis na úvodní stranu:

Ocenění Akademie věd ČR převzala autorka nového typu mikroskopů Ilona Müllerová, ředitelka ÚPT AV ČR

Uvnitř

Čestné oborové medaile získají čtyři význační vědci

Ocenění Akademie věd ČR převzala autorka nového typu mikroskopů Ilona Müllerová, ředitelka ÚPT AV ČR

Praha 1. července 2019

Předsedkyně Eva Zažímalová předala v pondělí 1. července čestné oborové medaile čtveřici vynikajících vědeckých osobností. Mezi nimi byla i ředitelka Ústavu přístrojové techniky Akademie věd ČR, Ilona Müllerová, která obdržela Čestnou oborovou medaili Františka Křížíka za zásluhy v oblasti technických věd a za realizaci výsledků vědeckého výzkumu.

Ing. Ilona Müllerová, DrSc. je dlouhodobou pracovnicí Ústavu přístrojové techniky AV ČR, kde nyní působí v druhém funkčním období jako ředitelka a vede jeden z ústavů Akademie věd s více jak 200 zaměstnanci.

Na vývojových pracích se zde podílela již po dobu svého studia na Vysokém učení technickém v Brně. Poté se zabývala návrhem a realizací elektronických obvodů pro elektronově optické systémy elektronových mikroskopů.

„Pokud se v technických vědách, silně mužském prostředí, objeví žena, nezřídka to bývá velmi silná a výrazná osobnost. A to je přesně příklad paní doktorky Müllerové,“ uvedl při laudatiu kolega laureátky a člen Akademické rady AV ČR Josef Lazar.

Počátkem 90. let 20. století vytvořila Ilona Müllerová koncepci zcela nového nekonvenčního principu v elektronové mikroskopii: zobrazování tzv. pomalými elektrony. Tato metoda má řadu unikátních výhod – zejména, ale nejen pro uživatele z oblasti medicíny a věd o živé

Tisková zpráva

přírodě. Nový typ mikroskopu vyvinutý dr. Müllerovou se postupně prosadil u všech předních světových výrobců elektronových mikroskopů. Dnes je standardní součástí jejich nabídky.

Pro technickou disciplínu, které se Ilona Müllerová dlouhodobě věnuje, je významná i její patentová činnost.